

УДК 336 (477)
JEL: G22, O31

Сосновська Ольга Олександрівна

доктор економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-2177-0691
e-mail: o.sosnovska@kubg.edu.ua

Сіренька Ірина Ігорівна

здобувач ступеня магістр,
Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна
e-mail: ira.sirenkaya@gmail.com

ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджено сучасні тенденції розвитку ринку страхових послуг України. Проаналізовано динаміку кількості страхових компаній та їх інноваційну активність. Доведено, що компанії, які функціонують тривалий час не запроваджуючи нових технологій та страхових продуктів, втрачають свою клієнтську базу і є збитковими. Проаналізовано динаміку до зменшення кількості інноваційно-активних фінансових та страхових підприємств, які впроваджували нову або значно вдосконалену продукцію, інновації в продуктах та процесах, створювали маркетингові чи організаційні інновації. Здійснено аналіз основних показників функціонування та темпів росту діяльності страховиків, які відображає динаміка страхових платежів і страхових виплат. Представлено сутність та види інновацій на страховому ринку. Окреслено основні тенденції розвитку страхових продуктів, серед яких: інтернет, соціальні мережі, мобільні додатки, нові канали збуту, хмарні технології, автоматизація бізнес-процесів та визначено їх вплив на інноваційність страховика. Доведено, що розвиток та перехід на інтернет – страхування є необхідною умовою для ефективного управління страховою компанією та скорочення витрат на ведення діяльності. Визначено роль хмарних технологій і технологій великих даних (Big data) щодо оптимізації бізнес-процесів та оцінки ризиків шляхом аналізу інформації з мережі Інтернет. Виявлено основні проблеми, з якими стикаються страхові компанії, шляхами подолання яких є впровадження інновацій, що в подальшому сприятиме розвитку страхового ринку України. Проаналізовано та систематизовано досвід вітчизняних страховиків щодо впровадження інновацій. Виявлено, що КАСКО та ДМС є більш інноваційними серед інших страхових продуктів. Узагальнено, що інноваційний процес передбачає поступове формування конкурентоспроможної страхової послуги, яка за кількісними та якісними властивостями перевершить свої аналоги. Встановлено, що забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стійкості страхових компаній потребує розробки інновацій та їх активне впровадження у ключові бізнес-процеси.

Ключові слова: страхові компанії; інноватизація; інноваційна активність; види інновацій; інноваційні продукти.

DOI: <http://doi.org/10.32750/2021-0202>

ВСТУП

Постановка проблеми. У сучасних умовах багатогранності ризиків та підвищення вимогливості клієнтів ринок страхових послуг перебуває на етапі переходу на цифровий формат ведення бізнесу. Завдання, що стоять перед страховими компаніями можливо реалізувати лише на шляху інноваційного розвитку, який спрямований на отримання якісно нової цінності у сфері страхування, більш повну відповідність страхового продукту потребам страхувальників, розширення спектра каналів збуту, зниження

загальних витрат на надання послуг, підвищення прибутковості страхових організацій та їхньої конкурентоспроможності.

Впровадження інноваційних технологій у діяльність страховика є необхідною умовою його конкурентної діяльності на ринку. Це вимагає аналізу сучасних тенденцій інноватизації страхового ринку України та зарубіжного досвіду використання низки інноваційних технологій для пошуку можливості їх імплементації у вітчизняний страховий простір.

Мета. Метою статті є вивчення сучасного стану та тенденцій розвитку інноваційної діяльності провідних страхових компаній України.

Аналіз останніх досліджень. Огляд вітчизняної та зарубіжної літератури з інноваційного розвитку показує, що конкурентоспроможність страхових компаній залежить від рівня інноваційного розвитку страхового ринку в Україні та від адаптації цієї діяльності до світових стандартів. Інноваційні технології у діяльності страхових компаній досліджували такі вчені як Охріменко О.В., Завьялов С.В., Кокшаров Р.В., Денисенко М., Мілошевич Н., Моташко Т., Пікус Р. Дранус В., Навроцький С., Салайчук О., Черняк Я. Високо оцінюючи існуючі наукові здобутки, варто зазначити, що низка питань інноваційного розвитку страхового ринку в Україні залишаються невирішеними та потребують подальших наукових досліджень.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Історичний розвиток страхування можна розглядати як процес поступового впровадження інновацій, які тривалий час відбувалися надзвичайно рідко, що сформувало уявлення про консервативність цього виду діяльності. Але в останню чверть ХХ століття темпи інноваційних змін суттєво прискорилися завдяки розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій, глобалізації, посиленню конкуренції, урізноманітненню фінансових потреб споживачів і зростанню їхньої вимогливості до якості надання послуг.

У сучасних умовах інновації на страховому ринку можуть полягати в забезпеченні нових видів ризику, спрощенні механізму страхового відшкодування, збільшенні зручності придбання поліса, економії витрат компанії, забезпечення її платоспроможності, оптимізації бізнес-процесів або поліпшенні умов праці тощо. Залежно від об'єкта та предмета дослідження інновації розглядаються з різних ракурсів: як процес, як система, як зміна, як результат. З цієї причини одні автори наголошують на творчій складовій інновації, інші – на виробничій, треті – на споживчій.

Варто зазначити, що інновація в страхуванні – це кінцевий результат інноваційної діяльності, що реалізується у формі просування або вдосконалення нового продукту, впровадженого на ринок за допомогою технологічного процесу, виведеного на ринок у практичній діяльності компанії або в нових методах надання послуг клієнтам. З огляду на це страхові інновації можна визначати як новостворені або суттєво вдосконалені страхові продукти, технології та бізнес-процеси для максимального задоволення потреб страхувальників і забезпечення конкурентоздатності, прибутковості та фінансової надійності страхової компанії.

Основними проблемами, з якими стикаються страхові компанії, є: недосконалість страхового законодавства, висока конкуренція, дефіцитні фінансові ресурси бізнесу, низька капіталізація страхових компаній, слабо розвинена інфраструктура страхового ринку, низький рівень довіри до страхового інституту, нестача кваліфікованих кадрів, недостатньо впроваджені ІТ тощо. Тому впровадження інновацій у діяльність страхових компаній може стати корисним інструментом вирішення існуючих проблем, що сприятиме подальшому зростанню страхового ринку в Україні.

На сьогоднішній день український ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.06.2019 рік становила 249, у тому числі СК "life" – 26 компаній, СК "non-life" – 223 компанії, у 2021 році – 181 компаній, у тому числі СК "life" – 19 компаній, СК "non-life" – 162 компанії (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість страхових компаній в Україні

Кількість страховиків	Станом на 30.06.2019	Станом на 30.06.2020	Станом на 30.06.2021	Відхилення 2019-2021 рік
Всього, з них:	249	215	181	-68
non-life	223	195	162	-61
life	26	20	19	-7

Джерело: складено авторами на основі даних [1].

Варто зазначити, що нині офіційна статистика надає дуже обмежені інформаційні дані про інноваційну діяльність у страховому секторі української економіки. За результатами відповідних статистичних досліджень Державної служби статистики України, у 2018–2020 рр. було обстежено 186 страхових організацій, з яких 12 або 6,5%, заявили про себе як інноваційно активні, з них лише 20 установ (37,2%) впровадили інновації в продуктах та/або процесах, а 18 установ (9,7%) впровадили маркетингові та/або організаційні інновації (табл.2).

Таблиця 2

Інноваційно-активні фінансові та страхові підприємства

Кількість інноваційно активних підприємств		З них:									
Усього, одиниць	% до загальної кількості підприємств	кількість підприємств, що впроваджували нову або значно вдосконалену продукцію (товари, послуги)		кількість підприємств, що впроваджували інноваційні процеси		кількість підприємств, що впроваджували нові організаційні методи		кількість підприємств, що впроваджували нові методи маркетингу			
		2016 – 2018	2018 – 2020	2016 – 2018	2018 – 2020	2016 – 2018	2018 – 2020	2016 – 2018	2018 – 2020	2016 – 2018	2018 – 2020
222	12	38,3	6,5	30	8	59	12	138	9	164	9

Джерело: складено авторами на основі даних [2].

Нестабільний економічний стан в країні, оновлення нормативно-правових актів, які регулюють діяльність у страховій сфері, приводять до постійних змін у її основних показниках. З метою оцінки динаміки інноваційного розвитку страхового ринку України проаналізовано його показники за 2018-2020 рр. (табл. 3).

Таблиця 3

Основні показники функціонування та темпи росту страхового ринку України

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темпи приросту, %	
				2019 / 2018	2020 / 2019
Валові страхові премії, млн грн	49 367,5	53 001,2	45 184,9	7,4	-14,75
Чисті страхові виплати, млн грн	12 863,4	14 338,3	14 451,8	11,5	0,79
Виплати, страхові премії отримані від перестраховиків, млн грн	17 940,7	16 713,4	14 451,86	- 6,8	- 13,53
Сформовані страхові резерви, млн грн	26 975,6	29 558,8	34 192,11	9,6	15,67
Сплачений статутний капітал, млн грн	12 636,6	11 066,1	9 748,1	- 12,4	- 11,91

Джерело: складено авторами на основі [3]

Результати функціонування страхового ринку відображає динаміка страхових платежів і страхових виплат – основних показників діяльності страховиків. Обсяг валових страхових премій у 2019 році становив 53001,2 млн. грн, а у 2020 р. – лише 45184,9 млн. грн, що на 14,75% менше ніж в 2019 році. Тобто до 2020 р. спостерігалася позитивна тенденція даних показників. Позитивною зміною в роботі вітчизняних страхових компаній став сформований обсяг страхового резерву, який у 2020 р. становив 34 192,11 млн. грн (на 15,67% більше порівняно з 2019 р. та на 26,75% більше проти 2018 р.). Зокрема, аналіз отриманої інформації показав, що страхові компанії України активно впроваджують різноманітні інновації, що підтверджує прямий зв'язок між інноваційністю, конкурентоспроможністю та результативністю.

Однак очевидно, що наведена вище інформація може дати лише найзагальніші орієнтири для розуміння ситуації, оскільки, по-перше, вона не відображає стану справ безпосередньо у сфері страхування, по-друге, не містить даних про види інноваційних послуг і процесів, які впроваджені, що унеможлиблює їх якісну та кількісну характеристику.

В Україні діє досить розгалужена мережа страхових компаній, більшість з яких функціонують тривалий час не запроваджуючи нових технологій та страхових продуктів. Внаслідок таких дій, вони втрачають свою клієнтську базу і є збитковими, що в подальшому супроводжується їх ліквідацією. Для належного розвитку ринку страхових послуг в Україні, страховим компаніям потрібно постійно розвиватися, удосконалюватися, зокрема за рахунок запровадження інновацій, які допоможуть їм гідно конкурувати не лише в межах нашої країни, а й закордоном. Варто зазначити, що успішна інноваційна діяльність страховика насамперед залежить від продуктивних інновацій, технічних інновацій, технологічних, управлінських, каналів збуту та витратних (табл. 4).

Продуктова інновація означає розробку нових страхових продуктів або вдосконалення існуючих. Страховики, як в Україні, так і в економічно розвинених країнах, рідко вдаються до розробки нових страхових продуктів, а скоріше модернізують існуючі пакети послуг або копіюють успішний розвиток лідерів ринку. Тому останнім часом в Україні спостерігається зростання інтересу страховиків до успішних дій компаній, які займають лідируючі позиції на ринку. Такі підходи до оновлення своєї пропозиції впливають з того, що розробка нового страхового продукту є дорогим і

ризикованим бізнесом, який може призвести до провалу на ринку. Завжди легше слідувати за лідером, використовувати його досвід та уникати його помилок.

Таблиця 4

Види інновацій страхових компаній

Види інновації	Зміст
Продуктові, технологічні	– розробка нових страхових продуктів і послуг; – покращення продуктів, які раніше використовувалися на ринку; – створення продуктів, які поєднують у собі найкращі риси кількох товарів; – зміна технології процесів супроводу страхових продуктів з метою їх удосконалення, автоматизація процесів за рахунок упровадження нових інформаційних технологій та цифрових трансформацій.
Процесні, організаційні або технологічні	– використання нових методів і технологій з метою підвищення ефективності взаємодії з елементами зовнішнього середовища, його інформування.
Збутові	– створення нових каналів збуту та страхових послуг на підставі використання Інтернету, соціальних мереж, хмарних технологій, створення Інтернет-магазинів.
Витратні	– скорочення витрат на надання страхового продукту через використання досягнень науково-технічного прогресу.

Джерело: складено авторами на основі опрацювання даних [4].

Деякі дослідники під час вивчення інновацій зосереджуються лише на страховому продукті. З цієї точки зору виділяють новий страховий продукт як для внутрішнього, так і для зовнішнього ринків; покращений страховий продукт, який існує на ринку; запозичений страховий продукт, який показав свою ефективність. Тобто ця класифікація відображає різновиди нового страхового продукту.

Технологічні інновації стосуються змін в організації діяльності страховика (дослідження ринку, нові методи аналізу). Прикладом технологічної інновації є можливість замовлення страхового полісу через Інтернет, розрахунок страхових внесків на сайті компанії тощо.

Інновації в управлінні, у свою чергу, є удосконаленнями, які спрямовані на оптимізацію управлінських рішень. Одним з інноваційних інструментів управління є реінжиніринг системи продажу продуктів страхування.

Покладатися на інновації в сьогодиншньому економічному середовищі є найбільш перспективним підходом, оскільки перемогу в конкуренції одержують ті учасники страхового ринку, які займають активну позицію у використанні інновацій. Саме інновації визначають конкурентні переваги в ринковій боротьбі, реалізація яких дозволяє брати активну участь у формуванні світової економічної системи за рахунок досягнення інноваційної конкурентоспроможності на національному рівні. Вони також необхідні для побудови і виробництва бізнес-моделей. З огляду на вплив і способи створення конкурентної переваги, важливо виділити два основних види інновацій:

1. Зростаючі інновації. Це інновації, спрямовані на поліпшення продуктів і технологій. Вони часто вводяться систематично, що дозволяє поступово підвищувати або підтримувати конкурентоспроможність. Їх можна інтерпретувати як фактор, який послідовно, лінійно впливає на зростання конкурентоспроможності.

2. Радикальні інновації. Цей тип інновацій створює не тільки нові технології і продукти, а й нові бізнес-концепції. Їх різкий, в цілому революційний характер викликаний тим, що вони часто забезпечують відносно довгострокову конкурентну перевагу, створюючи нові умови для конкуренції.

Таким чином, інновації – це ключова конкурентна перевага компанії. Необхідно не тільки надавати зручний і зрозумілий сервіс, але і пропонувати нові нестандартні рішення, що відрізняються від послуг конкурентів. Необхідно передбачати майбутні потреби споживача, складати для нього індивідуальну комплексну програму страхування. Саме в такому активному інноваційному підході є страхування майбутнього.

В прагненнях до інноваційного розвитку, страховим компаніям все частіше доводиться змінювати та вдосконалювати внутрішні бізнес-процеси відповідно до сучасних вимог страхового ринку. Це відбувається шляхом реінжинірингу – взаємозалежного, внутрішньо фірмового комплексу управлінських заходів для проектування бізнес-процесів, які разом утворюють необхідну основу для структурної організації та контролю страхової діяльності. Проте продукти, пропоновані страховиками на ринку, постійно змінюються, з'являються нові послуги, канали продажів, способи залучення споживача. Це можуть бути як глибокі зміни, які безпосередньо впливають на діяльність компанії, її місце на ринку, так і поверхневі, що зачіпають властивості певного продукту або виду продажів, як відповідь на незначні коливання попиту.

У боротьбі за домінуючі позиції на страховому ринку важливим інструментом є сучасні технології. З огляду на це, українські страхові компанії активно почали впроваджувати сучасні методи продажу страхових продуктів та модернізувати страхові послуги. Один з таких перспективних методів – організація продажів через Інтернет. Оскільки мережа Інтернет розвивається активними темпами, страховим організаціям варто звернути увагу на розвиток і своєчасне вдосконалення своїх електронних веб сайтів. Усе поширенішим стає укладення договорів страхування в електронній формі. Крім того, в електронній формі можуть створюватися документи, необхідні як для укладення договору страхування, так і для отримання страхової виплати. Це революційне нововведення, яке дозволяє вести страховий документообіг відповідно до традицій ділового обороту більш розвинених країн. Модель direct страхування – це безпосередня взаємодія з клієнтами. Формати цієї взаємодії можуть бути різними: проникнення в соціальну мережу, онлайн консультування або чат на сайті компанії, введення уповноважених страхових посередників брокерів, через представників страховика тощо. Крім збільшення обсягів продажів, на зростання прибутку страховика, який активно використовує Інтернет, безпосередньо впливає скорочення витрат на ведення діяльності (відсутність виплат винагород страховим посередникам), що досягається за допомогою інтернет продажів.

Також слід підкреслити роль хмарних технологій і технологій великих даних (Big data), які дозволяють страховикам швидше організувати свої бізнес-процеси, досягати їх оптимізації, а також давати можливість індивідуальної оцінки ризиків шляхом аналізу інформації з різних джерел (мобільні телефони, соціальні мережі, Інтернет тощо).

Вивчення досвіду інноваційної активності вітчизняних страховиків дозволило систематизувати інноваційні результати українських страхових компаній шляхом аналізу офіційної інформації в *табл.5*. Для огляду було відібрано п'ять компаній, які займаються страхуванням ризиків і які в 2020 році були першими на ринку за обсягом отриманих валових премій.

Таблиця 5

Пропозиції інноваційних продуктів від страхових компаній України

Страхова компанія	КАСКО	Медичне страхування	Туристичне страхування	Інші інновації	Майно страхування
ARX	КАСКО Smart	"Ліки без обмежень"; «Медицина без меж»	Страхування «SMART TRAVEL»	«Антивірус» страхування», додаток Smart Drive	Страхування гаджетів
Уніка	ЕКО КАСКО (для власників електромобілів)	«Оплата згідно з діагнозом»	«Активний відпочинок»; Бізнес поліс на 1 рік	Додаток my UNIQA	
СГ ТАС	Євро КАСКО 5 зірок	«ТАС- ДОКТОР»		«Повний бізнес захист», «Зелена картка онлайн»	Повний захист житла
ПЗУ Україна	ПЗУ КАСКО Допомога		Страхування подорожуючих Україною		Безпечна подорож
Інго	Виплата без візиту до страхової компанії	«Світ ліки»		Кіберризик страхування; Короназахист+	

Джерело: складено авторами на основі [5,6,7,8,9].

Аналізуючи вищезазначене, КАСКО та ДМС виявилися більш інноваційними серед інших продуктів страхування. Інноваційним прикладом розвитку страхових послуг в авто страхуванні є використання технологій телематики, персоніфікації страхових продуктів з урахуванням індивідуальних потреб клієнтів та додавання покриття додаткових ризиків до основних ризиків. Щодо ДМС, даний вид страхування вже зайняв певну нішу на ринку страхування та досить активно розвивається шляхом створення нових чи покращених продуктів.

Провідні компанії активно впроваджують інновації, що дозволяє їм накопичувати більші суми страхових премій та залучати клієнтів. Але хоча інтенсивність надходження грошових коштів від впровадження інноваційних послуг сповільнюється з часом, вдосконалений процес його забезпечення залишається ефективним. Це означає, що постійна інноваційність страхових компаній є запорукою забезпечення їх ефективності та конкурентоспроможності в довгостроковій перспективі.

Більшість інновацій, які запроваджують страхові компанії, є інкрементальними та комбінаторними, альтернативні канали взаємодії з клієнтами досі використовуються слабо, що свідчить про їх недостатній інноваційний потенціал. Для інноваційного розвитку їх внутрішніх бізнес-процесів необхідно активніше використовувати сторонній досвід на основі концепції відкритих інновацій, тим більше, що страховий ринок поступово починає формувати сектор InsurTech.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, страховий бізнес є одним з головних бенефіціарів інновацій в економіці. Особливості страхового бізнесу змушують компанії впроваджувати інновації. Необхідність впровадження інноваційних рішень впливає з двох принципів

страхування: постійної обробки великої кількості даних та інформаційної асиметрії, яка може бути джерелом ризику у страховій діяльності. Щоб мінімізувати можливі негативні наслідки, страхові компанії все більше покладаються на сучасні технологічні інновації. Характерною рисою інновацій у страховому бізнесі є не тільки новизна, а й висока практична важливість інновацій.

Варто констатувати, що сьогодні страхові компанії можуть успішно функціонувати, лише застосовуючи інноваційні підходи в усіх аспектах своєї діяльності, але ступінь їх впровадження в різних країнах суттєво відрізняється в залежності від зрілості ринків фінансових послуг. У зв'язку з цим страховий ринок України лише на початку свого інноваційного розвитку, отже визначення його тенденцій та можливостей є перспективами майбутніх досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Огляд сектору небанківських фінансових установ за результатами 2020 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/tendentsiyi-ta-novatsiyireguluyuvannya-finansovogo-sektoru-v-ukrayini-seminar-dlya-vikladachiv-vzoukrayini-15-16-kvitnya-2021-roku>
2. Наукова та інноваційна діяльність України. 2020 : стат. зб. Держ. служби статистики України. — Київ, 2020. — 107 с.
3. Рейтинг страхових компаній України Insurance Top [Електронний ресурс] URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (дата звернення: 12.10.2021р.)
4. Денисенко М.П., Чеховська Ю.В. Заходи активізації інноваційної діяльності страхової компанії. *Агросвіт*. 2018. № 22. С. 28–33
5. Офіційний сайт СК "UNIQA" URL: <https://uniqa.ua/ua/> (дата звернення: 20.10.2021).
6. Офіційний сайт ПрАТ «СК «ARX» URL: <https://arx.com.ua/> (дата звернення: 20.10.2021).
7. Офіційний сайт АТ «СГ «ТАС» URL: <https://sgtas.ua/property-protection/povniy-zhytlozahyst/> (дата звернення: 20.10.2021).
8. Офіційний сайт СК "ПЗУ Україна" URL: <https://www.pzu.com.ua/useful/press/grupa-pzu-ukrayina-vidsvyatkuvala-100-richchya.html> (дата звернення: 20.10.2021).
9. Офіційний сайт СК "ІНГО Україна" <https://online.ingo.ua/> (дата звернення: 20.10.2021).
10. Показники діяльності страхових компаній [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#6>. (дата звернення: 12.10.2021р.)
11. Міловська Н. Електронна форма укладення договорів страхування. Цивільне право та процес. №11. 2020. С. 34-41.
12. Svitlana Yehorycheva, Iryna Fysun, Tetiana Hudz, Oksana Palchuk and Natalia Boiko (2020). Innovations in the insurance market of a developing country: Case of Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*, 17(4), 175-188.
13. Сова. О. Ю. ОСНОВНІ ТРЕНДИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2019. № 3 (51), С.59–67.
14. Sosnovska O.O. Competitive advantages of insurer in the context of digital transformations of insurance business in Ukraine *The Baltic scientific journal Socioworld*. Estonia, Tallin. 2021. №5. P. 34-43.
15. Сосновська О.О. Інноватизація страхового бізнесу в умовах розвитку цифрової економіки. *Бізнес Інформ : науковий журнал*. Харків. 2021. № 7. С. 62-69.
16. Статистична інформація [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 12.10.2021р.)
17. Фесенко Н.В., Яремченко Л.М. Стан та перспективи функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С.28-34.
18. Werner G. Technology risk in insurance: why carriers can't stay stationary for long. 2017. URL: www.willistowerswatson.com/en/insights/2017/09/Technology-risk-in-insurance-why-carriers-cannot-stay-stationary-for-long (дата звернення: 20.10.2021).
19. Черняк Я., Клапків Л. Детермінанти розвитку інновацій у страховому бізнесі. *Інноваційна економіка* 2018. № 1-2. С. 182-188.

Сосновская Ольга Александровна

доктор экономических наук, доцент,
заведующая кафедрой финансов и экономики,
Киевский университет имени Бориса Гринченка,
Киев, Украина
ORCID: 0000-0002-2177-0691
e-mail: o.sosnovska@kubg.edu.ua

Сиренькая Ирина Игоревна

соискатель степени магистр,
Киевского университета имени Бориса Гринченка,
г. Киев, Украина
e-mail: ira.sirenkaya@gmail.com

ТЕНДЕНЦИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ В УКРАИНЕ

Анотация. В статье исследованы современные тенденции развития рынка страховых услуг Украины. Проанализированы динамика количества страховых компаний и их инновационная активность. Доказано, что компании, функционирующие длительное время без внедрения новых технологий и страховых продуктов, теряют свою клиентскую базу и являются убыточными. Выявлена динамика уменьшения количества инновационно-активных финансовых и страховых предприятий, которые внедряли новую или усовершенствованную продукцию, инновации в продуктах и процессах, создавали маркетинговые или организационные инновации. Осуществлен анализ основных показателей функционирования и темпов роста деятельности страховщиков, которые отражают динамику страховых платежей и страховых выплат. Представлены сущность и виды инноваций на страховом рынке. Обозначены основные тенденции развития страховых продуктов, среди которых: интернет, социальные сети, мобильные приложения, новые каналы сбыта, облачные технологии, автоматизация бизнес-процессов и определено их влияние на инновационность страховщика. Доказано, что развитие и переход на интернет – страхование является необходимым условием эффективного управления страховой компанией и сокращения расходов на ведение деятельности. Определена роль облачных технологий и технологий больших данных (Big data) в оптимизации бизнес-процессов и оценке рисков путем анализа информации из сети Интернет. Выявлены основные проблемы, с которыми сталкиваются страховые компании, направлениями преодоления которых является введение инноваций, что в дальнейшем будет способствовать развитию страхового рынка Украины. Проанализирован и систематизирован опыт отечественных страховщиков по внедрению инноваций. Выявлено, что наиболее инновационными страховыми продуктами являются КАСКО и ДМС. Обобщено, что инновационный процесс предполагает постепенное формирование конкурентоспособной страховой услуги, которая по количественным и качественным свойствам превзойдет свои аналоги. Установлено, что обеспечение конкурентоспособности и финансовой устойчивости страховых компаний нуждается в разработке инноваций и их активном внедрении в ключевые бизнес-процессы.

Ключевые слова: страховые компании; инноватизация; инновационная активность; виды инноваций; инновационные продукты.

Olga Sosnovska

Doctor of Economics, Associate Professor,
Head of the Department of Finance and Economics,
Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-2177-0691
e-mail: o.sosnovska@kubg.edu.ua

Iryna Sirenk'ka

Master of Science Degree,
Borys Grinchenko Kyiv University
e-mail: ira.sirenkaya@gmail.com

TRENDS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF INSURANCE COMPANIES IN UKRAINE

Abstract. The article examines the current trends in the market of insurance services in Ukraine. The dynamics of the number of insurance companies and their innovative activity are analyzed. It has been proven that companies that operate for a long time without introducing new technologies and insurance products lose their customer base and are unprofitable. The dynamics of reducing the number of innovatively active financial and insurance companies that introduced new or significantly improved products, innovations in products and processes, created marketing or organizational innovations is analyzed. An analysis of the main performance indicators and growth rates of insurers, which is reflected in the dynamics of insurance payments and insurance payments. The essence and types of innovations in the insurance market are presented. The main trends in the development of insurance products are outlined, including: the Internet, social networks, mobile applications, new sales channels, cloud technologies, business process automation and their impact on the insurer's innovation. It is proved that the development and transition to online insurance is a necessary condition for effective management of the insurance company and reduction of operating costs. The role of cloud technologies and big data technologies in optimizing business processes and risk assessment by analyzing information from the Internet is determined. The main problems faced by insurance companies, the ways to overcome which are the introduction of innovations, which will further contribute to the development of the insurance market of Ukraine. The experience of domestic insurers in implementing innovations is analyzed and systematized. It was found that CASCO and VMI are more innovative among other insurance products. It is generalized that the innovation process involves the gradual formation of a competitive insurance service, which in terms of quantity and quality will surpass its counterparts. It is established that ensuring the competitiveness and financial stability of insurance companies requires the development of innovations and their active implementation in key business processes.

Keywords: insurance companies; innovation; innovation activity; types of innovations; innovative products.

REFERENCES

1. Review of the non-banking financial institutions sector by the results of 2020. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/tendentsiyi-ta-novatsiyiregulyuvannya-finansovogo-sektori-v-ukrayini-seminar-dlya-vikladachiv-vzoukrayini-15-16-kvitnya-2021-roku>
2. Scientific and innovative activity of Ukraine. 2020: stat. zb. State statistics service of Ukraine. - Kyiv, 2020. - 107 p.
3. Rating of insurance companies of Ukraine Insurance Top [Electronic resource] URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (access date: 12.10.2021)
4. Denisenko M., Chekhovskaya Y. (2018). Measures to intensify the innovative activities of the insurance company. Agrosvit. № 22. 28–33
5. Official site of UNIQA Insurance Company URL: <https://uniqa.ua/ua/> (access date: 20.10.2021).
6. Official website of PJSC "ARX Insurance Company" URL: <https://arx.com.ua/> (access date: 20.10.2021).
7. Official site of JSC "SG" TAS "URL: <https://sgtas.ua/property-protection/povniy-zhytlozahyst/> (access date: 20.10.2021).
8. Official website of PZU Ukraine Insurance Company URL: <https://www.pzu.com.ua/useful/press/grupa-pzu-ukrayina-vidsvytkuvala-100-richchya.html> (access date: 20.10.2021).

9. Official site of INGO Ukraine Insurance Company <https://online.ingo.ua/> (access date: 20.10.2021).
10. Indicators of insurance companies [Electronic resource] / National Bank of Ukraine. - Access mode: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#6>. (application date: October 12, 2021)
11. Milovska N. (2020). Electronic form of concluding insurance contracts. Civil law and process. №11. 34-41.
12. Svitlana Yehorycheva, Iryna Fysun, Tetiana Hudz, Oksana Palchuk and Natalia Boiko (2020). Innovations in the insurance market of a developing country: Case of Ukraine. Investment Management and Financial Innovations, 17 (4), 175-188.
13. Owl. O. (2019). MAIN TRENDS OF THE INSURANCE MARKET OF UKRAINE. Scientific notes of KROK University, № 3 (51), 59–67.
14. Sosnovska O. (2021). Competitive advantages of insurer in the context of digital transformations of insurance business in Ukraine The Baltic scientific journal Socioworld. Estonia, Tallinn. №5. 34-43.
15. Sosnovskaya O. (2021). Innovation of the insurance business in the development of the digital economy. Business Inform: a scientific journal. Kharkiv. № 7. 62–69.
16. Statistical information [Electronic resource]. - Access mode: <http://ukrstat.gov.ua/>. (date of application: 12.10.2021)
17. Fesenko N., Yaremchenko L. (2019). The state and prospects of the insurance market of Ukraine in the context of globalization. Economy and state. № 8. 28-34.
18. Werner G. (2017). Technology risk in insurance: why carriers can't stay stationary for long. URL: www.willistowerswatson.com/en/insights/2017/09/Technology-risk-in-insurance-why-carriers-cannot-stay-stationary-for-long (access date: 20.10.2021).
19. Chernyak J., Klapkiv L. (2018). Determinants of innovation development in the insurance business. Innovative economy № 1-2. 182-188.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.